

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ผลิตภัณฑ์อาหารเช้าธัญชาติอบกรอบ (Breakfast Cereal) มีจำหน่ายในประเทศไทยมานาน แต่ไม่ได้รับการยอมรับซื้อหามาบริโภคมากนัก เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการทั้งในด้านของการมีผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปอย่างอื่นจำหน่ายในราคาที่ ถูกกว่า หรือการที่คนไทยมีอาหารเช้าที่หลากหลายชนิดซึ่งแตกต่างไปจากวัฒนธรรมตะวันตกที่อาหารเช้าธัญชาติอบกรอบเป็นที่นิยมบริโภคมากกว่า เพราะมีความสะดวก รวดเร็ว และสอดคล้องกับวัฒนธรรมการกินที่อาหารมื้อเช้า มักจะต้องมีส่วนประกอบของนมเป็นหลัก

อาหารเช้าธัญชาติอบกรอบมีมากมายหลายอย่างตามแต่ลักษณะของส่วนผสม หรือรูปแบบในการผลิต ซึ่งเรียกกันอย่างแพร่หลายและเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อ ซีเรียล (cereal) โดยอาจแบ่งประเภทออกเป็นอย่างง่ายได้ตามส่วนผสมหลัก เช่น หากเป็นข้าวโอ๊ตผสมกับผลไม้และถั่ว จะใช้ชื่อว่า มูสลี่ (Muesli) หรือหากเป็นประเภทข้าวโพดอบแห้งแบบแผ่นจะใช้ชื่อ คอรันเฟลกซ์ (Corn flakes) ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้คิดค้นขึ้นโดยบริษัท เคลล็อกซ์ (Kellogg's) ถือเป็นอาหารเช้าธัญชาติอบกรอบประเภทหนึ่งเช่นกัน แต่ใช้ชื่อทางการตลาดต่างกันไปเท่านั้น

เมื่อกระแสความตื่นตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพเข้ามาเป็นที่สนใจของผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น และรูปแบบการดำเนินชีวิตที่รีบเร่ง ทำให้คนไทยเริ่มหันมาสนใจเรื่องของการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และดีต่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์อาหารเช้าธัญชาติอบกรอบ จึงกลายมาเป็นสินค้าที่ตอบสนองวิถีชีวิตของคนไทย ที่ต้องการความสะดวก รวดเร็ว มีคุณค่าทางโภชนาการเพียงพอกับการปฏิบัติภารกิจประจำวันในช่วงเช้าของแต่ละวัน

จากสถิติล่าสุดที่มีการเก็บข้อมูลไว้ นั้น ตลาดอาหารเช้าธัญชาติอบกรอบมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10-20 ต่อปี ในปี 2549 มีมูลค่ารวมของตลาดประมาณ 600 ล้านบาท และคาดว่าในปี 2550 เป็นต้นไป ตลาดจะมีการขยายตัวประมาณร้อยละ 20 อีกทั้งข้อมูลปริมาณธัญพืชซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญของการผลิตอาหารเช้าธัญชาติอบกรอบ มีปริมาณการผลิตรวมเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2550 -2552 มีปริมาณ 1.21 ,1.08 และ 1.32 ล้านตันตามลำดับ และมีตัวเลขการคาดการณ์ปริมาณการผลิตรวมของประเทศในปี 2553 มีมากถึง 1.39 ล้านตันจึงเป็น

ตัวชี้้นำได้ว่าผลิตภัณฑ์อาหารเข้าธัญชาติอบกรอบจะมีปริมาณการผลิตมากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการที่ผลิตภัณฑ์อาหารธัญชาติอบกรอบได้รับการยอมรับมากขึ้น เพราะวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของพ่อแม่ยุคใหม่มีความเร่งรีบ ผลิตภัณฑ์อาหารเข้าธัญชาติอบกรอบ จึงเป็นทางเลือกใหม่ที่เข้ามาตอบสนองต่อความต้องการ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2546; สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2553)

ตลาดอาหารเข้าธัญชาติอบกรอบ ของประเทศไทยในช่วง พ.ศ.2551-2552 ที่ผ่านมามีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เริ่มมีคู่แข่งกันเปิดตัวเข้าสู่ตลาดแล้วประมาณ 10 แบรนด์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้านำเข้า มีผลิตภัณฑ์ย่อยหลัก เป็นบริษัทข้ามชาติ คือ เนสท์เล่ และบริษัทเคลล็อกซ์ บริษัทของคนไทย คือ บริษัทอาหารจานทอง จำกัด ผลิตภัณฑ์ย่อย “ก๊วยไทม์” บริษัทอาหารยอดคุณ จำกัด ผลิตภัณฑ์ย่อย โคนัน บริษัท ตาบาณี จำกัด ผู้จัดจำหน่ายธัญพืชอบกรอบเพื่อสุขภาพ ดอร์เซต ซีเรียล (Dorset Cereals) และผู้ประกอบการรายย่อยในประเทศไทยรายหนึ่ง ใช้เครื่องหมายการค้าว่า “ซีไรค์ (Cerice)” สามารถวิจัยและพัฒนาอาหารเข้าธัญชาติอบกรอบ โดยใช้ข้าวกล้องงอกที่อุดมไปด้วยคุณประโยชน์ทางโภชนาการ ซึ่งปัจจุบันมีสินค้าเบื้องต้น 2 แบบ คือ สูตรธัญพืช ผสมผลไม้อบแห้ง เช่น สตอเบอร์รี่ แบล็กเคอแรนท์ และลูกเกด และสูตรต้นตำรับ ไม่น้ำตาล ส่วนผู้ผลิตรายอื่นๆ เป็นระดับกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มแม่บ้าน ซึ่งผลิตสินค้าในระดับท้องถิ่น และยังไม่ได้มาตรฐานในระดับอุตสาหกรรม แต่การผลิตอาหารเข้าธัญชาติอบกรอบสามารถใช้วัตถุดิบภายในประเทศ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวสาลี ถั่วเหลือง ลูกเดือย ข้าวโพด แครอท ฟักทอง ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่หาง่าย ราคาถูก และมีเอกลักษณ์ความเป็นไทย จึงเป็นจุดเด่นและสามารถสร้างโอกาสที่ดีของผู้ประกอบการรายใหม่ในประเทศ สามารถลงทุนในตลาดอาหารเข้าธัญชาติอบกรอบ ตลาดอาหารเข้าธัญชาติอบกรอบจึงมีแนวโน้มการเติบโตที่ดีในอนาคต (ปฐมพงษ์ อรรคศรี, 2550)

อำเภอเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมาก เป็นเมืองที่มีความน่าอยู่ และเป็นเมืองท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนประชากรถึง 1,670,317 คน เฉพาะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีจำนวนมากถึง 146,346 คน และเขตอำเภอเมืองมีจำนวน 79,584 คน (กรมการปกครอง, 2551) ดังนั้น จำนวนประชากรในอำเภอเมืองเชียงใหม่ทั้งหมดมีจำนวน 225,930 คน ในด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองน่าอยู่ มีอากาศดี มีความความทันสมัย สะดวกสบาย และความเป็นมิตรที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนา ทำให้เมืองเชียงใหม่เป็นที่นิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติ ทั้งท่องเที่ยวและอยู่อาศัย จึงมีจำนวนโรงแรมจำนวนมากถึง 418 แห่ง (ปี 2550) เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การที่เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองใหญ่และเป็นเมืองท่องเที่ยว จึงมีจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ดังนั้นความต้องการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และความจำเป็นพื้นฐานจึงตามมา โดยเฉพาะอาหารเป็นปัจจัยที่มี

ความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตมากที่สุด ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ และ ห้างสรรพสินค้าต่างๆ จึงเป็นธุรกิจที่เติบโตตามมาและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งร้านสะดวกซื้อและห้างสรรพสินค้า เป็นสถานที่วางจำหน่ายอาหารรัฐชาติอบกรอบ

ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษา พฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์อาหารเข้ารัฐชาติอบกรอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ ในการนำไปประยุกต์ในการปรับปรุงการผลิตและการตลาดให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์อาหารเข้ารัฐชาติอบกรอบ

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อทราบพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์อาหารเข้ารัฐชาติอบกรอบ
2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการตลาด สำหรับผู้ผลิตและผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารเข้ารัฐชาติอบกรอบ

1.4 นิยามศัพท์

พฤติกรรมการซื้อ หมายถึง กิจกรรมเกี่ยวกับการซื้อผลิตภัณฑ์รัฐชาติอบกรอบ ซึ่งประกอบไปด้วยใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย ผู้บริโภคซื้ออะไร ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด ผู้บริโภคซื้อที่ไหน และผู้บริโภคซื้ออย่างไร

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่เคยซื้อหรือบริโภครผลิตภัณฑ์อาหารเข้ารัฐชาติอบกรอบ

อาหารเข้ารัฐชาติอบกรอบ หมายถึง อาหารเข้าที่ผลิตจากเมล็ดรัฐชาติที่ผ่านกรรมวิธีการผลิต โดยทำให้รัฐชาติสุก คัดแปลงรูปร่าง และทำให้กรอบ รับประทานพร้อมหรือนำนม หรือโยเกิร์ต และอาจเติมผลไม้สดลงไปด้วยก็ได้ (วิมลศิริ ธนสุดิ, 2539)